

**Bryssel den 23 oktober 2025
(OR. en)**

14410/25

**AGRI 527
AGRIFIN 122
AGRISTR 36
AGRIORG 124
ENV 1095
POLCOM 310**

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	22 oktober 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 872 final
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Strategi för generationsskifte inom jordbruket

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 872 final.

Bilaga: COM(2025) 872 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 21.10.2025
COM(2025) 872 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Strategi för generationsskifte inom jordbruket

{SWD(2025) 872 final}

1. TRYGGA JORDBRUKETS FRAMTID: EN STRATEGI FÖR GENERATIONSSKIFTE

Jordbruket i EU handlar om mer än att producera livsmedel. Jordbrukarna är centrala för vår livsmedelstrygghet. De är viktiga samarbetspartner för konkurrenskraft, klimatåtgärder och miljöskydd och är avgörande för att bevara landsbygdsområdenas livskraft. Ändå står jordbruket inför allvarliga påfrestningar, bland annat i form av en åldrande arbetskraft, minskad befolkning på landsbygden och en utmanande internationell miljö.

År 2020 var genomsnittsåldern för jordbrukare i EU 57 år och endast 12 % var yngre än 40⁽¹⁾. I den yngre gruppen var endast 2,5 % kvinnor. Eftersom livsmedelstrygghet är en viktig del av EU:s säkerhet och strategiska oberoende i stort, är dessa problem inte bara demografiska eller, mer generellt, samhällsrelaterade: de är strategiska utmaningar och det är samhällets ansvar att ta itu med dem.

Den framtida livsmedelstryggheten i Europa är beroende av en aktiv ny generation av jordbrukare och primära livsmedelsproducenter.

I visionen för jordbruk och livsmedel⁽²⁾ fastställs ramen för EU:s strategi för att göra jordbruket och primärsektorn mer attraktiva, konkurrenskraftiga, framtidssäkra och rättvisa.

Den nya strategi som föreslås för nästa fleråriga budgetram ger oss en möjlighet: den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) har traditionellt stött unga jordbrukare⁽³⁾ med särskilda åtgärder och budgetmedel, bland annat genom etableringsstöd, högre stödnivåer för investeringar och kreditåtgärder. Detta stöd skulle kunna bli ännu mer riktat och ambitiöst med det nya förslaget om den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027⁽⁴⁾, om det antas. Särskilda åtgärder, som t.ex. ett startpaket för unga jordbrukare, bättre målinriktning av medel genom gradvis avtagande stöd till unga jordbrukare och investeringsstöd, skulle bidra till att skapa den stimulans som krävs och göra yrket mer attraktivt för yngre generationer. Den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027 kommer också att dra fördel av ökade synergieffekter mellan EU:s politikområden i de nationella och regionala partnerskapsplanerna⁽⁵⁾, eftersom medlemsstaterna kommer att ha den flexibilitet som krävs för att utforma en omfattande uppsättning åtgärder som gynnar unga jordbrukare inom olika politikområden.

I denna strategi för generationsskifte inom jordbruket, som är en politisk prioritering för kommissionen⁽⁶⁾, ges företräde för politiska åtgärder och stöd till unga och nya jordbrukare, särskilt de som är under 40 år. Den tar itu med de viktigaste hinder som identifierats genom omfattande samråd med berörda parter⁽⁷⁾, med särskilt fokus på unga jordbrukare och ungdomar på landsbygden, och uppgifter från flera olika källor⁽⁸⁾. Den hjälper också äldre jordbrukare att överföra sin verksamhet till nästa generation jordbrukare på ett värdigt sätt och uppmuntrar medlemsstaterna att säkerställa rättvisa och tillförlitliga pensionssystem,

⁽¹⁾ Eurostat, [Farmers and the Agricultural Labour Force](#), 2020 (inte översatt till svenska).

⁽²⁾ [En vision för jordbruk och livsmedel – En attraktiv jordbruks- och livsmedelsindustri för kommande generationer](#).

⁽³⁾ Artikel 4.6 i förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för strategiska GJP-planer.

⁽⁴⁾ COM(2025) 560 final.

⁽⁵⁾ COM(2025) 565 final.

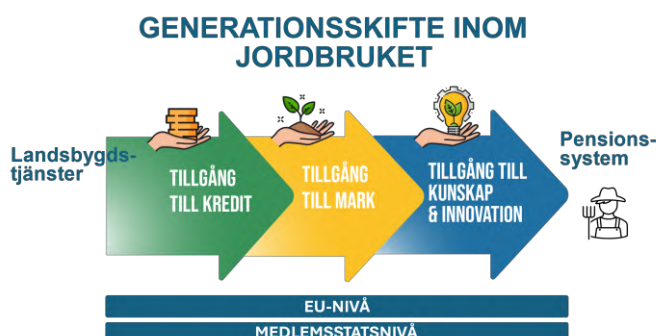
⁽⁶⁾ [Uppdragsbeskrivning för kommissionsledamot Christophe Hansen](#) (inte översatt till svenska).

⁽⁷⁾ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar *Stakeholder consultation – Synopsis report* (inte översatt till svenska), som åtföljer denna strategi.

⁽⁸⁾ *Young farmers in EU agriculture – Analytical Brief No. 10*, GD Jordbruk och landsbygdsutveckling (inte översatt till svenska).

inom ramen för en bredare insats för att främja en inkluderande och resilient landsbygdsutveckling. Den ligger i linje med de ståndpunkter som uttryckts i Europaparlamentet⁽⁹⁾ och rådet⁽¹⁰⁾ och resultaten av den strategiska dialogen⁽¹¹⁾.

Landsbygdsområden längs EU:s östra gränser, som påverkas av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, utsätts för särskilda socioekonomiska och säkerhetsmässiga påfrestningar som kräver fortsatt stöd inom ramen för denna bredare insats. För att säkra ett hållbart, produktivt och motståndskraftigt jordbruk krävs beslutsamma åtgärder redan i dag. Om vi inte agerar nu kommer trenden med åldrande jordbrukare att bli bestående, vilket försvårar generationsskiftet ytterligare. Det krävs omedelbara åtgärder på EU-nivå, nationell nivå och regional nivå, med en strategi som omfattar hela statsförvaltningen.

Även om allmänhetens stöd fortfarande är avgörande kommer ett verkligt skifte att ske först när de nödvändiga **reformerna, främst på nationell och regional nivå**, har genomförts för att ta itu med de viktigaste hindren för ett generationsskifte. Bland annat **behöver tillgången till finansiering och mark förbättras, kompetens- och kunskapsöverföringen stärkas och livet på landsbygden bli mer attraktivt** genom att det skapas tillgång till bättre offentliga tjänster och lämplig infrastruktur som är inkluderande, tillgänglig och lyhörd för behoven hos personer med funktionsnedsättning och grupper som riskerar att diskrimineras. I detta sammanhang kan främjandet av kulturella initiativ bidra till att stärka de sociala banden och göra livet på landsbygden mer attraktivt. **”Rätten att stanna kvar”** gäller för unga jordbrukare i etableringsfasen som vill stanna kvar och bedriva jordbruk på hemmaplan.

Dessutom kommer **innovation att forma jordbrukets konkurrenskraft och omställning**. Nästa generation jordbrukare har stor potential att driva på denna omställning. **Unga jordbrukare har entreprenörsanda och är anpassningsbara. De går ofta i bräschen när det gäller att införa ny teknik, hållbara metoder och diversifierade affärsmodeller.** Deras delaktighet är avgörande för att forma en framåtblickande och resilient jordbrukssektor.

Dessa möjligheter skulle kunna bli ännu större i framtiden, med förslaget till en betydande ökning av den totala budgeten för forskning och innovation inom ramen för den föreslagna Europeiska konkurrenskraftsfonden (EKF)⁽¹²⁾ och det föreslagna nya ramprogrammet för

⁽⁹⁾ Europaparlamentets resolution av den 19 oktober 2023 om generationsskifte i EU:s framtida jordbruk ([2022/2182\(INI\)](#)).

⁽¹⁰⁾ *Council Conclusions on a Long-Term Vision for the EU's Rural Areas (LTVRA)* (inte översatt till svenska) [15631/23](#).

⁽¹¹⁾ [Strategic Dialogue on the future of EU Agriculture. A shared prospect for farming and food in Europe](#) (inte översatt till svenska), 2024.

⁽¹²⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska konkurrenskraftsfonden, inbegripet det särskilda programmet för försvarsforskning och försvarsinnovation, om upphävande av förordningarna (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/783 samt om ändring av

forskning och innovation⁽¹³⁾. För 2028–2034 skulle den planeringsstrategi som föreslås i de nationella och regionala partnerskapsplanerna (*NRP-planerna*), om den antas, göra det möjligt för medlemsstaterna att skapa synergieffekter mellan olika politikområden för att hantera dessa utmaningar bättre och ge unga jordbrukare och invånare på landsbygden en meningsfull politisk respons.

2. KARTLÄGGNING AV HINDREN FÖR GENERATIONSSKIFTE

Mellan 2004 och 2024 ökade andelen av EU:s befolkning över 65 år från 16 % till 22 %, medan andelen i åldersgruppen 0–19 år minskade från 22 % till 20 %⁽¹⁴⁾. Denna förändring påverkar många sektorer, men effekterna är särskilt akuta i landsbygdsområden och framför allt inom jordbruket.

Åldrandet inom jordbruket går snabbare än inom andra sektorer. Många fler jordbruksföretag drivs av jordbrukare över pensionsåldern (33,2 %) än av unga jordbrukare (12 %)⁽¹⁵⁾, även om detta varierar mellan medlemsstaterna. Denna obalans och en liknande utveckling inom fiskeri- och vattenbrukssektorn hotar den långsiktiga livsmedelstryggheten, EU:s strategiska oberoende i livsmedelsproduktionen och framtiden för Europas jordbrukslandskap.

Unga människor avskräcks från att börja med jordbruk på grund av ett antal sammanlänkade hinder, såsom tillgång till mark, överkomliga krediter och grundläggande färdigheter/expertis. Överlåtelse av jordbruksföretag kräver långsiktiga investeringar och kan ofta vara rättsligt, finansiellt och känslomässigt betungande, särskilt i familjejordbruk. I kombination med att det moderna jordbruket är kapitalintensivt avskräcker dessa utmaningar många potentiella nya aktörer.

Jordbrukarna förvaltar omkring 40 % av den totala markarealen i EU⁽¹⁶⁾, vilket betyder att sektorn är central för livsmedelstrygghet, livskraftiga landsbygdsområden och viktiga miljötjänster som klimat- och vattenresiliens och bevarande av den biologiska mångfalden. Genom sin aktiva förvaltning av marken minskar de också riskerna för extrema klimathändelser och stärker landsbygdens resiliens. Detta är särskilt relevant i unionens yttersta randområden, som är starkt beroende av jordbruket och mer sårbara för klimathändelser och naturkatastrofer.

Det är nödvändigt att säkerställa ett generationsskifte, särskilt för familjejordbruk, för att upprätthålla livsmedelstrygghet, överföra kunskap och balansera produktivitet med hållbarhet. Utöver livsmedelsproduktion och hållbar markförvaltning bidrar många jordbrukare till förnybar energiproduktion genom bioenergi, solenergi och vindkraft, vilket stöder både klimatmål och energitrygghet. Samtidigt kan kommande reformer optimera

förordningarna (EU) 2021/696, (EU) 2023/588 och (EU) [EDIP], COM(2025) 555 final, politikområdet för hälsa, bioteknik, jordbruk och bioekonomi.

⁽¹³⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Horisont Europa, ramprogrammet för forskning och innovation, för perioden 2028–2034, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordning (EU) 2021/695, COM(2025) 543 final, pelare II, temaområdet ”Hälsa, bioteknik, jordbruk och bioekonomi”.

⁽¹⁴⁾ Eurostat, [Demography of Europe, 2025 edition](#) (inte översatt till svenska).

⁽¹⁵⁾ Eurostat, [Agriculture statistics – family farming in the EU, 2020](#) (inte översatt till svenska).

⁽¹⁶⁾ Eurostat, [Farms and farmland in the European Union, 2020](#) (inte översatt till svenska).

nätanslutningar, ge ökade jordbruksinkomster och försörja lokalsamhällen med lokalt producerad energi.

Generationsskiftet är avgörande för ett levande, konkurrenskraftigt och innovativt jordbruk och för att trygga försörjningen med säkra och hållbara livsmedel till överkomliga priser för mer än 450 miljoner konsument i EU. Överkomliga livsmedelspriser är fortfarande ett problem, eftersom höga priser belastar hushållens budgetar, särskilt för låginkomsttagare.

För att jordbruk ska bli ett lönsamt och meningsfullt yrkesval för unga människor krävs insatser även utanför jordbrukssektorn. Antalet ungdomar på landsbygden krymper. Mellan 2013 och 2019 minskade antalet ungdomar i åldrarna 15–24 som bodde på landsbygden i EU-28⁽¹⁷⁾ från 3,6 miljoner till 1,9 miljoner, och antalet i åldrarna 25–29 minskade från 6,9 miljoner till 5,9 miljoner⁽¹⁸⁾.

Jordbrukarnas framtid är beroende av att landsbygdsområdena blir **starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående**, i linje med den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden⁽¹⁹⁾. Livskraftiga samhällen, infrastruktur av hög kvalitet, tillgängliga tjänster, attraktiv utbildning av hög kvalitet, sysselsättningsmöjligheter utanför gården och starka sociala band är avgörande för att behålla ungdomar och förverkliga ”rätten att stanna kvar”, samtidigt som nya jordbrukare lockas. Landsbygdsområden är centrala för vår europeiska livsstil, och vi måste se till att de förblir attraktiva platser att leva på.

Framtidens jordbrukare kommer att ingå i mer diversifierade nätverk som omfattar nya aktörer inom jordbruket, en rad olika jordbruks- och affärsmodeller, däribland några med anknytning till den sociala ekonomin, och innovativa partnerskap som återspeglar den växande mångfalden i livsmedelssystemen⁽²⁰⁾. Nya samarbetsformer, såsom partnerskap, generationsöverskridande utbyten, synergier med andra sektorer och markdelning har en roll att spela genom att minska inträdeshindren och stärka lokala band. Dessa modeller bidrar till att skapa mer inkluderande och resilienta jordbrukssystem, vilket i sin tur bidrar till landsbygdsområdenas sociala och ekonomiska livskraft. Med stöd av kooperativ och producentorganisationer erbjuder de praktiska möjligheter för nya aktörer samtidigt som de stärker landsbygdslivets struktur.

I slutändan är jordbruks- och landsbygdsområdenas framtid beroende av att rätt förutsättningar skapas för att unga människor ska kunna bygga sina liv och karriärer där, så att jordbruket kan fortsätta att bidra till ett resilient och hållbart EU.

3. FRIGÖRA MÖJLIGHETER FÖR EUROPAS NÄSTA GENERATION JORDBRUKARE

EU:s jordbruk erbjuder breda och varierade möjligheter att locka till sig, stödja och behålla unga och nya jordbrukare och jordbruksarbetare. Det är fortfarande relevant att använda olika jordbruksmodeller, som var och en bidrar på olika sätt till produktivitet, klimatresiliens, miljömässig hållbarhet, bevarande av landsbygdstraditioner och lokala traditioner som en integrerad del av EU:s kulturarv, hållbarhet i livsmedelssystemen och till att attrahera unga jordbrukare med nya profiler. Genom att bejaka denna mångfald kan vi

⁽¹⁷⁾ EU-28 omfattar Storbritannien före utträdet från EU den 31 januari 2020.

⁽¹⁸⁾ [Unga människor i jordbruket och på landsbygden – Europeiska kommissionen](#).

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/1914 av den 18 september 2025 om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen (EUT L 19.9.2025).

⁽²⁰⁾ [JRC Publications Repository – Farmers of the future](#) (inte översatt till svenska).

upprätthålla en inkluderande sektor som är anpassad till de skiftande förutsättningarna, behovet av diversifiering av jordbruket för att trygga livsmedelsförsörjningen, särskilt i isolerade områden, konsumenternas efterfrågan och företagens visioner. Oavsett om det gäller innovation eller traditionella färdigheter har unga jordbrukare en avgörande roll när det gäller att forma jordbrukets framtid.

Diversifiering av jordbrukens verksamhet och produkter bidrar till sektorns stabilitet genom att bredda inkomstkällorna: Jordbruksturism, bearbetning på gården, integrerade system för vattenbruk inom jordbruket, bioekonomiska lösningar såsom produktion av förnybara material och bioenergi, foder från alger och koldioxidbindning är exempel på verksamheter som har en betydande potential att bidra till försörjningsmöjligheterna på landsbygden. Bioekonomi och cirkulära lösningar omvandlar till exempel avfall till resurser och energi och bidrar samtidigt till unionens strategiska oberoende och klimat- och miljömål. I detta sammanhang skapas nya arbetstillfällen med fler möjligheter. För många unga jordbrukare, som ofta driver jordbruket på deltid eller vid sidan av annat arbete, kan sådana möjligheter vara avgörande för att skapa flexibla och stabila yrkeskarriärer inom jordbrukssektorn i stort.

Generationsskiftet drivs inte enbart på av den gemensamma jordbrukspolitiken. **Bredare investeringar i infrastruktur och tjänster på landsbygden är avgörande för att attrahera unga och nya aktörer**, vilket innefattar tillgänglig och inkluderande hälso- och sjukvård och långtidsvård av god kvalitet, utbildning, bostäder, vatten, infrastruktur, barnomsorg, transport, digital kommunikation och fritidstjänster i linje med den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

Sammanhållningspolitiken kompletterar de interventioner som tillhandahålls genom den gemensamma jordbrukspolitiken och ger betydande stöd i landsbygdsområden. Sammanhållningspolitiken bidrar till ekonomiska, sociala och territoriella mål genom riktade investeringar, bland annat i bredband, ren energi, hälsa, utbildning, sysselsättning, social delaktighet och lokal infrastruktur på landsbygden. Dessa investeringar tillför mervärde och välbefinnande i landsbygdsområden. Halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska programmen⁽²¹⁾ ger också incitament och flexibilitet för att stödja prioriterade mål såsom vattenresiliens, bostäder, energiomställning, konkurrenskraft och innovation, som alla är relevanta frågor för landsbygden.

I takt med att jordbruket omvandlas – genom omarrondering, integrering av värdekedjan, införande av teknik och klimatanpassning – behövs verktyg för att hjälpa jordbrukare och beslutsfattare att förutse utvecklingen och vidta framåtblickande samordnade åtgärder, i enlighet med de gällande reglerna för statligt stöd.

4. DEN NYA GEMENSAMMA JORDBRUKSPOLITIKEN OCH NRP-PLANERNA: DRIVA PÅ POSITIVA FÖRÄNDRINGAR

Den gemensamma jordbrukspolitiken spelar en central roll för att skapa möjligheter till hållbar företagsutveckling genom att förbättra tillgången till finansiering, kunskap och

⁽²¹⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen.

innovation, samtidigt som medlemsstaternas åtgärder också tar itu med viktiga hinder såsom tillgång till mark för nya aktörer⁽²²⁾.

Förslaget till den fleråriga budgetramen om den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027 utgör ett viktigt steg mot ett modernare, mer inkluderande och framtidsorienterat europeiskt jordbruk som sätter generationsskiftet i centrum.

Om förslaget antas skulle det kunna underlätta etableringen av nya jordbrukare, med ett förstärkt forsknings- och innovationsstöd som är avgörande för generationsskifte, driver på modernisering och produktivitet, skapar ekonomiska möjligheter och förbättrar levnadsvillkoren på landsbygden och samtidigt stöder mångfald och inkludering. Med förslaget till nästa fleråriga budgetram lägger kommissionen också fram en mer integrerad strategi för landsbygdsstöd inom och utanför den gemensamma jordbrukspolitiken. För investeringar krävs samordnade åtgärder mellan olika myndigheter och förvaltningsnivåer, med stöd av nödvändiga reformer. Förslaget om den gemensamma jordbrukspolitiken är centralt för kommissionens förslag till nya NRP-planer och kompletteras med EU-åtgärder och nationella och regionala initiativ.

NRP-planerna måste omfatta åtgärder för att hantera generationsskiftet, bland annat genom att en nationell strategi utarbetas för att identifiera demografiska trender, ta itu med inträdeshinder och utforma riktade stödåtgärder. För att vara effektiva måste dessa strategier vara heltäckande och återspegla den komplexa verklighet som jordbrukarna står inför i varje medlemsstat, samtidigt som de säkerställer samstämmighet med bredare nationella och regionala insatser för att blåsa nytt liv i landsbygdsområden och bidra till EU:s gemensamma ansträngningar för generationsskifte. Medlemsstaterna kommer att vara skyldiga att fastställa konkreta mål för generationsskifte, regelbundet rapportera om framstegen och göra justeringar om resultaten är otillräckliga, med en förklaring av hur resurserna i planen inriktas på att stödja generationsskifte. Kommissionen kommer i sin tur använda riktmärken och särskilda rekommendationer för den gemensamma jordbrukspolitiken för att styra den nationella politiken, säkerställa ansvarsskyldighet och anpassning till EU-omfattande mål. **En central del av denna nya strategi är ett omfattande ”startpaket” för unga jordbrukare**, inbegripet etableringsstöd, investeringsstöd och tillgång till finansieringsinstrument samt förmånliga skatteåtgärder. Kompletterande åtgärder stöder uppstartsföretag, innovationspartnerskap, system för överlåtelse av jordbruk, utbildning och avbytartjänster för att hjälpa unga jordbrukare att uppnå en bättre balans mellan arbete och privatliv. För att förbättra tillgängligheten och effektiviteten föreslås att allt stöd görs tillgängligt via en enda kontaktpunkt i varje medlemsstat.

För att lyckas bör medlemsstaterna fördubbla sina ansträngningar när det gäller generationsskifte, framför allt de medlemsstater som släpar efter. Inom ramen för den framtida styrmekanismen kommer kommissionen att rekommendera medlemsstaterna att investera minst 6 % av sina öronmärkta jordbruksbelopp⁽²³⁾ för detta ändamål. Vid behov skulle detta belopp kunna ökas för att säkerställa en tillräcklig finansieringsnivå i NRP-planen för genomförandet av den nationella strategin.

⁽²²⁾ Europeiska kommissionen – generaldirektoratet för jordbruk och landsbygdsutveckling – enhet A.3 (2025): *Assessment of generational renewal strategies across EU Member States – Report* (inte översatt till svenska).

⁽²³⁾ Dvs. 6 % av beloppen i bilaga XVIII till [NRP-förordningen, COM(2025) 565 final].

Genom denna kombination av nationella åtaganden, mätbara mål och vägledning från kommissionen skulle den föreslagna nya gemensamma jordbrukspolitiken få en starkare roll som drivkraft för förnyelse som gör det möjligt för unga jordbrukare att bygga upp livskraftiga karriärer och säkerställer ett långsiktigt hållbart europeiskt jordbruk.

Flaggskepsinitiativ⁽²⁴⁾

- *Omfattande, obligatoriska **strategier för generationsskifte inom jordbruket i varje medlemsstat**, förstärkta med tydliga krav på identifiering av demografiska trender, inträdeshinder och riktade stödåtgärder.*
- *Medlemsstaterna fördubblar ansträngningarna för generationsskifte. För den framtida programplaneringen av NRP-planerna kommer kommissionen inom ramen för den framtida styrmekanismen att rekommendera medlemsstaterna att **investera minst 6 % av sina öronmärkta jordbruksutgifter** för detta ändamål, vilket de kan komplettera med ytterligare NRP-medel för att säkerställa tillräcklig finansiering för genomförandet av den nationella strategin.*
- ***Startpaketet för unga jordbrukare** för att underlätta unga jordbrukares inträde och etablering i sektorn genom ett omfattande interventionspaket.*

5. GENOMFÖRANDET AV STRATEGIN – NÄSTA STEG FÖR GENERATIONSSKIFTE

Att unga jordbrukare står i centrum för den politiska utvecklingen är avgörande för varaktiga generationsskiften i EU:s jordbruk. För att se till att unga jordbrukare inte bara får stöd utan också deltar aktivt har kommissionen infört ett strukturerat **ungdomsengagemang** för att integrera deras perspektiv i utformningen och genomförandet av politiken. Kommissionen har bland annat stått värd för två ungdomspolitiska dialoger⁽²⁵⁾ där generationsskifte diskuterades, vilket gav ungdomar möjlighet att forma jordbrukspolitiken.

På nationell nivå uppmuntras medlemsstaterna att inkludera företrädare för unga jordbrukare i övervakningskommittéerna⁽²⁶⁾ **för att se till att deras perspektiv beaktas i politiska beslut** inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Detta skapar ett institutionellt utrymme för deras röster i beslutsfattandet, vilket gör det möjligt för dem att bidra till ett förbättrat genomförande och stärka ansvarsskyldigheten när det gäller att fullgöra åtaganden om generationsskifte.

Genom att direkt integrera ungdomar i jordbrukspolitikens utformning lägger denna strategi grunden för en starkare ansvarsskyldighet, ett mer lyhört stöd och en dynamisk, framtidsorienterad jordbrukssektor. Den speglar EU:s åtagande om att se till att de som är beredda att leda det europeiska jordbruket in i framtiden har både verktyg och inflytande för att göra detta.

För att bygga vidare på denna dynamik kommer ungdomspolitiska dialoger att fortsätta årligen under hela denna mandatperiod. Detta öppnar för regelbundet utbyte av åsikter, utbyte av erfarenheter och en väl underbyggd debatt om viktiga politiska frågor där alla unga röster hörs på lika villkor.

⁽²⁴⁾ Flera av de åtgärder och initiativ som har lagts fram bygger på förslagen till den fleråriga budgetramen efter 2027. Eftersom dessa förslag omfattas av medbeslutandeförfarandet kommer deras slutliga innehåll att bero på resultatet av lagstiftningsprocessen.

⁽²⁵⁾ https://agriculture.ec.europa.eu/overview-vision-agriculture-food/young-people-agriculture-and-rural-areas_sv.

⁽²⁶⁾ I den mening som avses i artikel 124 i förordning (EU) 2021/2115.

CENTRALA MÅL OCH STRATEGISKA PRIORITERINGAR

Huvudsyftet med denna strategi är att säkerställa jordbrukssektorns långsiktiga resiliens genom att stödja jordbruksinkomsterna. Detta är viktigt, inte bara för landsbygdsområdenas livskraft utan även för Europas livsmedelstrygghet. För detta behöver jordbrukare hjälp att bygga upp ekonomiskt livskraftiga och framtidssäkra företag. Innovation och entreprenörskap är grundläggande övergripande förutsättningar för att lyckas med det.

Att utrusta unga och nya jordbrukare så att de kan dra nytta av nya möjligheter och **stödja diversifieringen av jordbruksinkomsterna är avgörande**. Syftet är att öka jordbrukarnas resiliens och minska deras beroende av subventioner på lång sikt. Strategin bygger bland annat på potentialen inom bioekonomi, förnybar energi, natur- och koldioxidkrediter samt korta leveranskedjor.

I strategin erkänns att jordbruket måste ge stabila och **skäliga inkomster genom skäliga priser**⁽²⁷⁾ för att stödja livskraftiga och attraktiva försörjningsmöjligheter. Deltagarna i den ungdomspolitiska dialogen⁽²⁸⁾ konstaterade att skäliga inkomster var den mest akuta utmaningen. De begränsade ekonomiska utsikterna är fortfarande ett hinder för att starta jordbruk för många unga européer. Kommissionen är medveten om dessa problem och tar redan itu med dem genom bredare initiativ, bland annat reformer och nya verktyg för att förbättra rättvisan och insynen i jordbruks- och livsmedelskedjan⁽²⁹⁾. Det är viktigt att påminna om den viktiga roll som spelas av producentorganisationer, som kan stärka jordbrukarnas förhandlingsposition, förbättra marknadstillträdet och bidra till skäliga inkomster.

Det råder bred enighet⁽³⁰⁾ om att fem områden kräver omedelbara åtgärder: tillgång till finansiering, utbildning och kompetens, mark, skälig levnadsstandard på landsbygden och stöd vid överlåtelse och pensionering. Dessa utmaningar hanteras inom fem strategiska block, var och en med viktiga flaggskeppsinitiativ och stödåtgärder:

A. Tillgång till kredit och finansiering

Tillgången till finansiering är fortfarande en stor utmaning för alla jordbrukare, särskilt unga och nya jordbrukare, eftersom etablering eller övertagande av ett jordbruksföretag kräver stora initiala investeringar med fördröjd och ofta oberäknelig och osäker avkastning. Många inleder sin verksamhet med skulder, vilket gör det svårt att finansiera ny verksamhet, införa hållbara metoder eller modernisera utrustning. År 2023 hade unga jordbrukare en skuldsättningsgrad på över 20 %, jämfört med 8 % för jordbrukare över 65 år⁽³¹⁾, vilket visar att den yngre generationen är under större ekonomisk press.

⁽²⁷⁾ Det finns ingen officiell definition av *skäligt pris*, men en rimlig tolkning är ett pris som täcker hela kostnaden för hållbar produktion, säkerställer en anständig inkomst för producenterna och fortfarande är överkomligt för konsumenterna.

⁽²⁸⁾ [Ungdomspolitisk dialog inom jordbruket](#).

⁽²⁹⁾ Förslaget till ändring av förordningen om en samlad marknadsordning syftar till att stärka jordbrukarnas ställning i avtalsförhandlingar, främja samarbetet och förbättra prisöverföringen. Samtidigt syftar nya regler om gränsöverskridande verkställighet enligt direktivet om otillbörliga handelsmetoder till att förbättra skyddet för jordbrukarna. Dessa insatser kompletteras av EU:s observatorium för livsmedelskedjan, som kommer att tillhandahålla uppgifter om prisbildning till stöd för rättvisare politiska beslut.

⁽³⁰⁾ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar *Stakeholder consultation – Synopsis report* (inte översatt till svenska), som åtföljer denna strategi.

⁽³¹⁾ Uppgifter från informationssystemet för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter (ISJR).

År 2022 hade unga jordbrukare i EU-27 ett finansieringsunderskott på 14,1 miljarder euro, vilket motsvarar 22 % av sektorns totala underskott, en ökning med 11 % sedan 2017⁽³²⁾. En ny fi-compass-undersökning från EIB⁽³³⁾ visar ingen förbättring inom viktiga sektorer, med ett underskott på 4,9 miljarder euro spannmål, oljeväxter och proteingrödor, 3,2 miljarder euro för grönsaker och 0,4 miljarder euro för mjölkcor. Detta växande underskott understryker unga jordbrukares centrala roll när det gäller att tillgodose sektorns investeringsbehov och det brådskande behovet av att ta itu med deras ekonomiska begränsningar.

Ett av de mest brådskande problemen är den begränsade tillgången till skräddarsydda finansiella produkter. Unga jordbrukare har ofta **svårt att få långfristiga lån**, särskilt lån med en löptid på mer än tolv år, på grund av brist på säkerhet eller kredithistorik. För att ta itu med dessa hinder måste finansieringsinstrument som lån och garantier utformas särskilt för dem. Dessa instrument kan stödja ett brett spektrum av investeringar, från affärsutveckling och klimatanpassning till digitalisering och gradvis förvärv av jordbruksföretag genom aktieuppköp. De bör också anpassas till särdragen hos alternativa affärsmodeller, som kooperativ och sociala företag. Offentlig-privata partnerskap och ökat samarbete med Europeiska investeringsbanksgruppen (*EIB-gruppen*) och andra finansinstitut kan ytterligare underlätta tillgången till finansiering, medan motgarantier skulle kunna erbjuda outnyttjad potential för medlemsstater som vill stödja generationsskifte. Tillsammans med EIB-gruppen kommer kommissionen att undersöka olika former av stöd till unga och nya jordbrukare, däribland garantisystem och räntesubventioner.

Finansiering är avgörande, särskilt vid markförvärv. Unga jordbrukare måste kunna använda instrument som medfinansieras av EU för att köpa jordbruksmark utan onödigt restriktiva villkor. Detta skulle göra det möjligt för dem att konsolidera sin verksamhet och investera i långsiktiga förbättringar såsom markhälsa, agroekologiska metoder eller koldioxidbindning. Tillgången till mark är fortfarande ett stort hinder och det är avgörande att underlätta markinköp för att säkerställa långsiktig lönsamhet.

Samtidigt är det viktigt att **investera i innovation och modern teknik** för att förbättra produktiviteten, öka resiliensen och stödja den gröna omställningen. Finansieringen måste gå utöver konventionella verktyg för att ge unga jordbrukare möjlighet att införa ny teknik, digitala verktyg och hållbara lösningar för att kunna möta utmaningarna med klimatförändringar och växlande marknadsefterfrågan. Detta är särskilt relevant för ekologiskt jordbruk, där lägre avkastning kan öka den ekonomiska risken. I detta avseende är effektiva riskhanteringsinstrument avgörande. De nya övergångsstöden på 200 000 euro inom ramen för den framtida gemensamma jordbrukspolitiken, skulle, om de antas, kunna vara ett bra exempel på stöd till ekologisk produktion och omställningen, men det kommer att behövas mer resurser för att möta de omfattande utmaningarna.

Lagändringar gör det också svårt för jordbrukare att tryggt kunna investera långsiktigt. De tar lån baserat på gällande regler, bara för ställas inför ändringar i dessa regler innan investeringen är återbetald, vilket undergräver rättssäkerheten och förutsägbarheten. En mer förutsägbart jordbruksbaserad livsmedelsindustri för 2040 är därför ett viktigt mål i kommissionens vision för jordbruk och livsmedel. Kommissionen åtar sig att införa

⁽³²⁾ Fi-compass, *Financing Gap in Agriculture & Agri-Food* (inte översatt till svenska), RTW, 2023.

⁽³³⁾ Dessa är preliminära resultat från en undersökning som genomfördes av fi-compass 2025 och som omfattade de tre delsektorerna. Resultaten kommer inom en snar framtid att offentliggöras på fi-compass webbplats.

tillräckligt långa övergångsperioder när den överväger lagändringar som påverkar jordbruksföretag.

Mot denna bakgrund är den gemensamma jordbrukspolitiken och nationell finansiering fortfarande av avgörande betydelse. Etableringsstöd och riktat investeringsstöd har stor betydelse för att hjälpa unga jordbrukare att starta sina företag, bygga upp resiliens och hantera både marknads- och klimatrisker. Omställningsbidrag i form av schablonbelopp, såsom de som planeras inom ramen för den framtida gemensamma jordbrukspolitiken, skulle också kunna spela en värdefull roll när det gäller att stödja jordbrukare under de kritiska tidiga faserna av anpassningen till dessa utmaningar.

Tillsammans med den andra pelaren inom Horisont Europa skulle den föreslagna Europeiska konkurrenskraftsfonden kunna erbjuda jordbrukare (även unga och nya sådana) finansieringsmöjligheter för att bygga ut sina företag och övervinna strukturella hinder. I linje med EU:s strategi för uppstartsföretag och expanderande företag⁽³⁴⁾ mobiliserar dessa instrument kapital, täpper till finansieringsluckor för tillväxt och främjar uppstartsföretag inom jordbruket i landsbygdsområden. En ung jordbrukare som etablerar ett uppstartsföretag på landsbygden skulle kunna expandera ytterligare med hjälp av dessa verktyg, inbegripet Europeiska innovationsrådet när så är relevant.

Skräddarsydda finansieringsinstrument och integrerade stödmekanismer som är inriktade på att blanda offentlig och privat finansiering kommer att vara viktiga för att frigöra nästa generations potential och driva på en hållbar omställning av EU:s jordbruk.

Flaggskepsinitiativ

- ***I förslaget till den framtida gemensamma jordbrukspolitiken tredubblas den högsta nivån för GJP-stödet (bruttobidragsekvivalent) för etablering av unga jordbrukare när stödet ges genom finansieringsinstrument (från 100 000 euro till 300 000 euro), vilket möjliggör en mycket högre lånevolym per projekt och/eller en betydande sänkning av räntebetalningarna.***
- ***I förslaget föreskrivs också en ökning av investeringsstödet på upp till 85 % och en möjlighet för medlemsstaterna att fastställa miniminivåer för utgifter eller högre EU-medfinansieringssatser för unga jordbrukare.***

Åtgärder som föreslås inom ramen för den nuvarande gemensamma jordbrukspolitiken och i förslaget om den gemensamma jordbrukspolitiken 2028–2034		
Stöd till finansiell utformning och ökad medvetenhet	Tillhandahålla tekniskt stöd för utformning och genomförande av finansieringsinstrument som är skräddarsydda för unga jordbrukare. Detta inbegriper coaching och stöd genom plattformar som fi-compass samt förbättrade och tillgängliga kommunikations- och	Andra kvartalet 2026 och den nuvarande

⁽³⁴⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *EU:s strategi för uppstartsföretag och expanderande företag – Välj Europa för att starta företag och få dem att växa*, COM(2025) 270 final.

	informationsinsatser inom ramen för GJP-nätverket för att öka medvetenheten om finansieringsmöjligheter.	gemensam ma jordbrukspolitiken
Tillgång till och förbättrad riskhantering i medlemsstaternas strategier och genom startpaketet	• Åtgärder för unga jordbrukares tillgång till finansiering inom ramen för medlemsstaternas strategier för generationsskifte och för att överväga ytterligare åtgärder, såsom högre bidragsnivåer eller bonuspoäng i projekturvalet för underrepresenterade grupper, med särskild uppmärksamhet på unga kvinnliga jordbrukare. • Tillhandahålla låne- och garantifonder avsedda för unga jordbrukare, inklusive instrument med sänkta räntor, mindre säkerheter, anståndsperioder och längre återbetalningsperioder, inom ramen för medlemsstaternas nationella anslag och via verktygen i startpaketet, inbegripet för ekologiskt jordbruk. •	Den nya gemensam ma jordbrukspolitiken – från och med 2028
Affärsplaner	• Rådgivningstjänster för att hjälpa unga jordbrukare och nya aktörer att utarbeta och uppdatera affärsplaner och samtidigt stärka kopplingarna mellan stad och landsbygd.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Åtgärder som föreslås inom ramen för annan EU-politik		
Särskilda låneanslag från EIB	Främja och övervaka EIB:s låneanslag för jordbruk och bioekonomi, inbegripet finansiering för unga jordbrukare. Säkerställa öppenhet och rapportering om de specifika utgifter som går till denna grupp. Uppmuntra EIB att öka sin finansiering på egen risk, utöver EU-garantierna. Undersöka olika former av stöd till unga och nya jordbrukare, inbegripet garantisystem och räntesubventioner.	2025–2027 och därefter/E U:s nya bioekonomi strategi
Stöd inom ramen för lämpliga instrument i samarbete med EIB-gruppen och inom ramen för instrument från andra genomförandepartner	Underlätta tillgången till finansiering för unga jordbrukare genom lämpliga instrument, särskilt garanti- och aktieprodukter som utvecklats med EIF, EIB eller andra genomförandepartner, för att möjliggöra inköp av jordbruksföretag och utbyggnad av innovativ teknik.	2025–2027 och därefter/E U:s nya bioekonomi strategi
Frivilliga åtgärder på medlemsstatsnivå		
Förbättra tillgången till kredit genom utvecklingsbanker	Samarbeta med nationella utvecklingsbanker för att utveckla system som förbättrar jordbrukarnas tillgång till kredit.	Från och med fjärde kvartalet 2025

B. Tillgång till kunskaper och färdigheter

Skräddarsydd utbildning och kompetens för att etablera och upprätthålla livskraftiga jordbruk är viktiga förutsättningar för att unga jordbrukare ska lyckas. Utmaningar uppstår långt innan ett jordbruksföretag bildas, när man behöver förstå komplexa rättsliga och finansiella ramar och utarbeta affärsplaner som har en balans mellan ekonomisk bärkraft och social och miljömässig hållbarhet. Risken för misslyckande minskar med strukturerade

stödsystem som tillhandahåller utbildning, rådgivning och mentorskap före, under och efter etableringen av jordbruksföretag. Utmaningarna i samband med kompetensöverföring vid övertagande eller anpassning av roller inom befintliga familjeföretag skiljer sig från dem som första generationens jordbrukare ställs inför.

Utöver affärsplanering och företagsutveckling måste utbildning och rådgivning om jordbruk omfatta nya utmaningar och möjligheter, såsom klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald, digitalisering och integrering av förnybar energi, eller smarta jordbruksmetoder med stöd av europeiska rymdsystem som Copernicus och Galileo. Finansiell kompetens är lika avgörande, vilket framhålls i EU:s strategi för finansiell kompetens i EU⁽³⁵⁾, eftersom den gör det möjligt för unga jordbrukare att effektivt förvalta investeringar, krediter och risker, och fatta välgrundade beslut som ger långsiktig lönsamhet. För att sektorn ska kunna ställa om på ett hållbart sätt är det nödvändigt att unga och nya jordbrukare får den kompetens och de verktyg som krävs för att införa agroekologiska metoder, kombinera digitalisering med (brist på) arbetskraft och engagera sig i att skapa mervärde genom t.ex. bioekonomiska satsningar. Möjligheter till livslångt lärande, deltidsutbildningar, utbyten och digitala verktyg är viktiga för att säkerställa att kunskaper och färdigheter är tillgängliga. Dessutom är riktade insatser för deltidsjordbrukare, jordbruksarbetare, kvinnor och grupper i utsatta situationer avgörande för inkludering och utökade möjligheter.

Tillgängliga samarbetsplattformar som uppmuntrar utbyte av kunskaper, utrustning och tjänster bidrar till lägre kostnader, stärker samhällets resiliens och främjar innovation. I den nuvarande fleråriga budgettramen ger kompetenspakten för den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin⁽³⁶⁾ aktörerna stöd till fortbildning och omskolning för den gröna och den digitala omställningen och erbjuder kunskaper, finansieringsrådgivning och samarbetsmöjligheter. Kompetenscentrumen för yrkesutbildning inom Erasmus+ tar också upp kompetensutmaningar för jordbruket. Inför nästa fleråriga budgettram är det nödvändigt med fortsatt stöd och anpassning genom initiativ såsom det europeiska innovationspartnerskapet för produktivitet och hållbarhet inom jordbruket och anpassade GJP-instrument för att öka unga jordbrukares och nya aktörers förmåga att använda och utveckla lösningar tillsammans.

Horisont Europa innehåller nu ett särskilt kluster för jordbruk och bioekonomi (kluster 6), som skapar nya möjligheter att koppla samman stöd från den gemensamma jordbrukspolitiken och EKF med avancerad forskning och innovation, så att unga jordbrukare kan dra direkt nytta av EU-finansierade lösningar. Det behövs förenklad tillgång till denna kunskap och till initiativ som det europeiska innovationspartnerskapet för produktivitet och hållbarhet inom jordbruket samt anpassade GJP-instrument för att öka unga jordbrukares och nya aktörers förmåga att använda och utveckla lösningar tillsammans.

Många jordbrukare är också skogsägare, vilket betyder att tillgång till specialiserad skogsbruksutbildning, inbegripet säkra arbetsmetoder, är avgörande för god skogsförvaltning, resiliens på landsbygden och säkerhet i gränsområden.

⁽³⁵⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en strategi för finansiell kompetens för EU.

⁽³⁶⁾ [Pact for Skills – Agri-Food ecosystem](#) (inte översatt till svenska).

Flaggskepsinitiativ

- **Erasmus för unga företagare** är ett kraftfullt verktyg för att främja generationsskifte inom jordbruket. Det är utformat för företagare och gör det möjligt för nya och unga jordbrukare att skaffa sig viktiga affärskunskaper, självförtroende och nätverk genom att samarbeta med erfarna företagare i över 40 länder. Kommissionen strävar efter att öka medvetenheten om detta instrument i landsbygdsområden så att fler unga och nya jordbrukare ska kunna dra nytta av det.
- **Plattform för kvinnor inom jordbruket:** syftet är att locka fler kvinnor till jordbruket, främja lika möjligheter, erfarenhetsutbyte och mentorskap och att erkänna kvinnors nyckelroll i jordbrukets och landsbygdsutvecklingens framtid.
- **"Framtidens jordbrukare" – ett paket med bästa praxis för alla jordbruksskolor i EU**
Paketet kommer att ge studenterna tydliga och praktiska exempel på moderna jordbruksmetoder som diversifiering, digitala verktyg, hållbarhet och samarbete i nya affärsmodeller. Dessa exempel visar att det moderna jordbruket är innovativt och kopplat till ekonomin i stort och genom att de inkluderas i utbildningen blir det lättare för studenterna att se jordbruket som ett dynamiskt och framtidsinriktat yrkesval.

Åtgärder som föreslås i den gemensamma jordbrukspolitiken 2028–2034		
Förstärkning av Akis och rådgivningstjänster för samarbete mellan generationerna	Integrera skräddarsydd utbildning för unga jordbrukare för att stödja generationsskifte genom kunskaps- och innovationssystemet inom jordbruket (Akis). Unga jordbrukare får stöd av mentorer före och efter etableringen av jordbruksföretag, bland annat om tillgång till mark, affärsplanering och tekniska, rättsliga och hållbarhetsrelaterade frågor, med fokus på innovativa lösningar.	Den nya gemensamma jordbrukspolitiken – från och med 2028
Åtgärder som föreslås inom ramen för annan EU-politik		
Forskning och innovation som inriktas på yngre generationers behov	Använda finansiering från Horisont Europa för att stödja generationsskiftet inom sektorn genom att tillhandahålla forskning och innovation som är anpassad till de unga generationernas behov, genom att involvera unga jordbrukare i innovationsprocessen och främja relaterade rådgivningstjänster.	Arbetsprogrammet för Horisont Europa 2027
Frivilliga åtgärder på medlemsstatsnivå		Frivilligt
Innovativa färdigheter inom jordbruket	Använda smart specialisering, plattformen "Harnessing Talent" och partnerskapet för kompetens i den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin inom ramen för kompetenspakten för att driva på innovation, omskolning och möjligheten att behålla kompetens i landsbygdsområden. Regionerna bör prioritera jordbruk och generationsskifte i strategier för smart specialisering. Plattformen "Harnessing Talent" kan locka unga människor genom skräddarsydd utbildning och rörlighet. Samtidigt bör aktörer i den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin delta i pakten för att gemensamt utveckla utbildning och erbjuda kompetensutveckling för unga jordbrukare och nya aktörer inom innovativ teknik. Kompetenscentrumen för yrkesutbildning inom Erasmus+ stöder transnationella nätverk som hanterar sektorsspecifika och övergripande kompetensutmaningar.	Från och med fjärde kvartalet 2025

Flexibel och moderniserad jordbruksutbildning	Anpassa läroplanerna och erbjuda flexibla och tillgängliga utbildningar med nya eller befintliga digitala verktyg för att tillgodose behoven inom deltidjordbruk och ta itu med nya utmaningar, inbegripet diversifierings- och inkomststrategier.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Stöd till organisationer för unga jordbrukare	Styra finansiering och program till stöd för organisationer för unga jordbrukare och se till att deras röster hörs.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Använda Alma-initiativet för att synliggöra och öka jordbrukets attraktionskraft för unga som varken arbetar eller studerar	Alma är ett EU-initiativ för social inkludering som hjälper unga som varken arbetar eller studerar att bygga upp mjuka färdigheter och få skraddarsytt stöd för att återintegreras i samhället. Även om initiativet inte är begränsat till en enda sektor skulle utbyten inom jordbruket kunna öka medvetenheten om dess attraktivitet. Att låta jordbrukare ta emot praktikanter från andra länder skulle kunna bidra till kompetensutveckling och uppmuntra ungdomar att överväga jobb inom jordbruket. Om denna strategi integreras i det nationella Akis skulle det kunna stärka sysselsättningen på landsbygden och underlätta generationsskiftet.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Frivilliga åtgärder för berörda parter		Frivilligt
Kollegialt lärande för unga och nya jordbrukare	Organisationer, kooperativ och andra partner för unga jordbrukare bör tillhandahålla mentorskap, utbildning och kollegialt lärande för att stärka unga och nya jordbrukares affärs- och ledarskapskompetens.	Från och med 2026

C. Tillgång till mark

Överlåtelse av mark är central för generationsskiftet. Utmaningen framgår av obalansen i nyttjanderätten till mark: de flesta äldre jordbrukare äger sin mark, men de yngre generationerna är ofta begränsade till att arrendera och förvaltar 15 miljoner hektar som arrendatorer, jämfört med 10 miljoner som ägare. Att arrendera är ett mer lättillgängligt alternativ för många nya aktörer, även om kortfristiga arrenden kan begränsa deras möjligheter att investera och planera på lång sikt.

Det finns särskilda administrativa system och bestämmelser för att underlätta överlåtelse av jordbruksföretag i vissa medlemsstater, men det är ofta svårt att få till stånd en tidig överlåtelse: administrativa och ekonomiska hinder avskräcker jordbrukare från att lämna över sina jordbruksföretag innan de går i pension. **Enklare regler och riktade incitament skulle uppmuntra till tidigare övergångar.**

Överlämnningen av gården efter en jordbrukares död försvåras ofta av komplicerade rättsliga ramar och stora skattebördor. Även om det finns skattelättnader eller förenklade överlåtelser leder traditionella metoder i vissa regioner till fragmentering, vilket försvårar omarrondering av livskraftiga jordbruksenheter. Medlemsstaterna bör ta itu med dessa hinder för att underlätta en effektivare överlåtelse av mark till jordbrukare. Kommissionen kommer därför att integrera relevanta ekonomiska och sociala aspekter i samband med generationsskiftet i den europeiska planeringsterminen för att säkerställa att den nationella politiken är anpassad till EU:s mål och att lämpliga reformer genomförs.

För dem som saknar tillgång till ärvd mark är förvärv den huvudsakliga metoden för att starta ett jordbruk, men det är också den svåraste. Priserna är i genomsnitt 11 791 euro per hektar i hela EU, men uppgår till mer än 280 000 euro i vissa områden. Unga jordbrukare möts av

stora inträdeshinder i form av svårigheter att få lån, betungande återbetalningsvillkor och ofta blygsam och oberäknelig avkastning på investeringarna. Medlemsstaterna kan underlätta genom överkomliga lånesystem, företrädesrätt till förmån för unga jordbrukare (utan diskriminering på grund av nationalitet) och särskilda matchningsmekanismer för att sammanföra jordbrukare i pensionsåldern och markägare med blivande jordbrukare. Samtidigt måste medlemsstaterna agera mot spekulativa förvärv och markrofferi för att hålla jordbruksmark tillgänglig för jordbruk⁽³⁷⁾.

Att arrendera kan vara ett mer tillgängligt alternativ. Nästan hälften av EU:s jordbruksmark är arrenderad, men kortfristiga avtal gör nya aktörer sårbara. Starkare långsiktiga kontrakt, i kombination med att unga jordbrukare prioriteras vid tilldelningen av kommunal eller offentlig mark, skulle förbättra stabiliteten och tryggheten.

Alternativa modeller håller också på att växa fram, från markreserver och samfälligheter till jordbruksinkubatorer. Dessa behöver stödjande rättsliga ramar och regionalt stöd för att bli livskraftiga i stor skala. Samtidigt innebär konkurrensen om mark för andra användningsområden att tillgången till jordbruksmark minskar och markpriserna ökar, till nackdel för jordbruket. Markexploatering minskar tillgången till jordbruksmark. Den pågående omställningen av jordbruksmark till stads- och industrianvändning höjer priserna och begränsar tillträdet för unga jordbrukare. Medlemsstaterna bör anpassa sig till EU:s mål om ”inget nettoianspråktagande av mark 2050”⁽³⁸⁾ genom starkare skydd av jordbruksmark i markanvändningsplaneringen.

Markpolitiken i EU skulle gynnas av förstärkt samarbete och uppgiftsdelning mellan medlemsstaterna. För att stödja detta håller kommissionen på att utveckla en analytisk grund för ett **uropeiskt markobservatorium** utformat som ett diskussionsforum för att bidra till att täppa till informationsluckor och öka insynen i marköverlåtelse, priser, användningsförändringar och marknadstrender. Det kommer att ge medlemsstaterna belägg och verktyg för att utforma rättvisare och effektivare åtgärder som är anpassade till deras nationella sammanhang och samtidigt bidrar till gemensamma EU-mål, däribland generationsskifte.

Flaggskepsinitiativ

- *Ett europeiskt markobservatorium för att förbättra insynen i markfrågor, hjälpa jordbrukare att få tillgång till tillgänglig mark, stödja överlåtelse av jordbruksföretag, ligga till grund för politiken och förhindra markspekulation, vilket ska göra det lättare för nya aktörer att starta jordbruk.*
- *Nationell markpolitik för att ta itu med tillträdes hinder, förhindra spekulativa förvärv och anpassa politiken till EU-mål för generationsskifte som kommer att omfattas av den europeiska planeringsterminen.*

Åtgärder som föreslås inom ramen för annan EU-politik

⁽³⁷⁾ Kommittén för globalt tryggad livsmedelsförsörjning (2012), *Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security*, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO), Rom.

⁽³⁸⁾ Europeiska kommissionen (2011), *Färdplan för ett resurseffektivt Europa*, KOM(2011) 571, Bryssel, som fastställde målet om inget nettoianspråktagande av mark 2050, bekräftat i Europeiska kommissionen (2021), *EU:s markstrategi för 2030*, COM(2021) 699, Bryssel.

Bedömning av marknaden för jordbruksmark för generationsskifte	Genomföra två sammanlänkade studier för att bättre förstå markrelaterade hinder för generationsskifte inom jordbruket för att - undersöka finansialiseringen av jordbruksmark och dess socioekonomiska och miljömässiga konsekvenser, och - analysera utvecklingen i priserna på jordbruksmark i förhållande till miljövänligt jordbruk och sociala faktorer inom jordbruket.	Senast fjärde kvartalet 2026
Frivilliga åtgärder på medlemsstatsnivå		
Tjänster avseende mobilitet inom markägande	Stödja konfidentiella system för mobilitet inom markägande som kopplar samman markägare med nya aktörer genom arrenden, partnerskap, andelsbruk och markmatchningsverktyg. Främja rättsliga ramar som säkerställer långsiktiga arrenden och främjar stabila arrenden för att möjliggöra gradvisa förvärv och investeringar från unga jordbrukares sida. Med utgångspunkt i medlemsstaternas initiativ skulle ett EU-nätverk koppla samman nationella plattformar.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Alternativa modeller för ägande och företagsöverlåtelse	Stödja generationsöverskridande och arbetstagarledda ägarbyten, inbegripet uppköp som görs av anställda, där anställda förvärvar aktier i jordbruket, samt kooperativa markförvaltningsmodeller. Prioritera stöd till modeller som möjliggör gradvisa eller kollektiva omställningar av ägandet.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Markreserver och återanvändning av övergiven mark	Stödja offentliga markreserver, för att kunna förvalta och omfördela övergiven eller fragmenterad mark och underlätta tillträdet för unga jordbrukare och nya aktörer. Främja mekanismer för kooperativt arrende där så är lämpligt.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Deltagande av statsägda finansinstitut	Uppmuntra finansinstitut att stödja tillgång till och utveckling av jordbruksmark genom att erbjuda finansiella produkter såsom inköpslån, lånegarantier och subventionerade räntor för markförbättring och arrondering, för att hjälpa unga jordbrukare att övervinna ekonomiska hinder och förbättra jordbruksföretagens livskraft.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Lägre marköverlåtelsekostnader för små jordbruksföretag	Stödja reformer och subventioner för att minska höga kostnader för markregistrering och marköverlåtelse, som är ett stort hinder för unga jordbrukare. För att motverka spekulation utan att hindra nya aktörer, överväga att medge undantag från eller sänka avgifterna för små jordbruk, t.ex. genom att fastställa tröskelvärden eller göra kostnaderna proportionella i förhållande till markarealen.	Från och med fjärde kvartalet 2025

D. Resiliens, rättvisa levnadsvillkor och tillgång till nya inkomstmöjligheter

Förnyelsen av jordbruket beror inte bara på tillgången till mark, kompetens eller finansiering, utan också på de övergripande ekonomiska möjligheterna inom jordbruket och landsbygdslivets attraktivitet. Många ungdomar tvekar att stanna kvar i eller återvända till jordbruk och landsbygd om inkomstmöjligheterna, tjänsterna och livskvaliteten släpar efter jämfört med städerna. Den gemensamma jordbrukspolitiken har en viktig roll för att säkerställa ekonomisk bärkraft och attraktionskraft för jordbruk och annan verksamhet i EU:s landsbygdsområden, som ett komplement till sammanhållningspolitiken och annan EU-politik. Observationsorganet för landsbygden⁽³⁹⁾ tillhandahåller aktuella uppgifter och

⁽³⁹⁾ EU:s observationsorgan för landsbygden, rural-vision.europa.eu.

analyser om landsbygdsförhållanden, resiliens och livskvalitet till stöd för evidensbaserat beslutsfattande.

I linje med den europeiska pelaren för sociala rättigheter är det dessutom viktigt att förbättra tillgången till hälso- och sjukvård, barnomsorg, äldreomsorg, transporter, bostäder, lokal infrastruktur, utbildning, sysselsättningsmöjligheter (för ungdomar och jordbrukares familjemedlemmar) och socialt stöd, som tillhandahålls i flexibla och tillgängliga format och förstärks genom digitala verktyg och samhällsnätverk, för att göra jordbruket förenligt med familjelivet och motverka isolering och avfolkning.

Exempel på landsbygdstjänster som stöder jordbrukare

- **Österrike – Kooperativ för barnomsorg på landsbygden:** initiativ för samhällsbaserad barnomsorg som gör det möjligt för jordbrukarfamiljer att förena familje- och arbetsansvar.
- **Finland – Mobila enheter för hälso- och sjukvård och sociala tjänster:** ger grundläggande hälso- och sjukvård och socialt stöd direkt till avlägsna landsbygdsområden, förbättrar livskvaliteten och minskar trycket på jordbrukshushåll.

Starkare socialt skydd och sociala tjänster som är skräddarsydda för jordbrukarna kan också spela en avgörande roll. Stabila inkomster, hälso- och sjukvård (inbegripet psykisk hälsa och långvarig vård och omsorg), föräldraledighet och barnomsorg samt tillräckliga pensioner ger nya aktörer den trygghet de behöver för att ta risker och bygga upp karriärer inom jordbruket. Inkluderande system som stöder, kopplar samman och är attraktiva för alla jordbrukare, inbegripet deltidsjordbrukare, kvinnor och grupper i utsatta situationer, och som främjar psykisk hälsa i landsbygdsområden, ger rättvisare villkor och ökar resiliensen i landsbygdssamhällen.

Samtidigt är **ekonomisk diversifiering central för resiliens**. Unga jordbrukare som kan kombinera traditionellt jordbruk med klimatsmarta metoder, nya bioekonomiska satsningar och värdekedjor, jordbruksturism, produktion av förnybar energi eller digitalisering får konkurrensfördelar och långsiktig lönsamhet. Lokala livsmedelssystem, från korta leveranskedjor till andelsjordbruk, ger ökad inkomststabilitet och stärker de sociala banden, samtidigt som konsumenterna får en starkare koppling till maten på sina tallrikar. Dessutom kan finansieringsmöjligheter för anläggningar för förnybar energi på gården minska de initiala investeringshindren och leda till långsiktiga kostnadsminskningar och potentiella inkomstflöden, vilket stärker både jordbruksföretagens bärkraft och landsbygdens energiresiliens.

Bilden av jordbruket är en ständig utmaning: jordbruk uppfattas fortfarande ofta som ett tungt och föråldrat yrke. Att förändra denna bild genom att visa upp innovation, hållbarhet och tillgängligt stöd kommer att vara avgörande för att locka nya generationer. Genom att använda nya kommunikationskanaler och sociala medier skulle man kunna nå ut till och engagera en yngre publik, och få dem att betrakta jordbruk som ett yrke som erbjuder flexibilitet, livskvalitet nära naturen och meningsfulla bidrag till samhället.

Sammantaget kan dessa åtgärder skapa mer dynamiska, diversifierade och resilienta landsbygdsområden, platser där unga människor vill bo, arbeta och investera i sin framtid. Detta är grunden för ett varaktigt generationsskifte inom det europeiska jordbruket.

Flaggskepsinitiativ

- **Som en del av det nya förslaget till gemensam jordbrukspolitik skulle avbyttjänster** göra det lättare för jordbrukare att ta ledigt på grund av sjukdom, skador, föräldraansvar, omsorg (inklusive för äldre jordbrukare), semester eller utbildning. Finansieringen bör täcka inrättandet av avbyttjänster och löner till vikarier vid kortvarig frånvaro.
- **Ambassadörer för ungdomar på landsbygden.** Europeiska kommissionen kommer att inrätta ett program för ambassadörer för ungdomar på landsbygden. Unga personer kommer att väljas ut och få stöd för att agera som förespråkare för jordbruket och landsbygdslivet och bidra aktivt till politiska diskussioner. Genom uppsökande verksamhet, berättande och kollegialt engagemang kommer ambassadörerna att bidra till att ändra allmänhetens uppfattning, väcka större intresse hos ungdomar och förbättra den övergripande bilden av jordbruks- och landsbygdsområden i hela Europa.

Åtgärder som föreslås inom ramen för den nuvarande gemensamma jordbrukspolitiken och i förslaget om den gemensamma jordbrukspolitiken 2028–2034		
Investeringar i energi- och klimatomställning	Stödja projekt för förnybar energi på gården och investeringar i klimatanpassning för att öka unga jordbrukares resiliens mot klimatrisker.	Nuvarande och nya GJP-planer
Landsbygdsstrategier, infrastruktur och diversifiering av företag	Främja en integrerad strategi för landsbygdsområden i de nationella och regionala partnerskapsplanerna och programplaneringen av instrument för integrerad territoriell utveckling, genom att tillhandahålla finansiering för tillgängliga infrastrukturer och tjänster på landsbygden, särskilt i avlägsna områden såsom EU:s yttersta randområden, inbegripet konnektivitet och transport, för att förbättra försörjningsmöjligheterna på landsbygden.	Den nuvarande gemensamma jordbrukspolitiken för investeringar i infrastruktur, den nya gemensamma jordbrukspolitiken och NRP-planerna – från och med 2028
Leader/lokalt ledd utveckling	Stödja lokal landsbygdsutveckling och nätverksbyggande genom Leader/lokalt ledd utveckling, främja ungdomars och kvinnors deltagande och minska isoleringen på landsbygden.	Den nuvarande gemensamma jordbrukspolitiken och NRP-fonden
Åtgärder som föreslås inom ramen för annan EU-politik		
Samordnade insatser för landsbygdsområden på EU-nivå	Främja åtgärder som bidrar till landsbygdsområdenas attraktionskraft inom flera politikområden, däribland utbildning, energigemenskaper, konnektivitet, bioekonomi och ungdomars engagemang, genom EU:s uppdaterade handlingsplan för landsbygden. Öka ansträngningarna för att stärka landsbygdens röster, skapa nätverk och samordna åtgärder för landsbygdsområden genom landsbygdspakten 2026 och 2027.	Första kvartalet 2026

Främja grön omsorg⁽⁴⁰⁾	Uppmuntra frivilligarbete inom vård och grön omsorg genom att engagera Europeiska solidaritetskåren, och samtidigt stödja medlemsstaterna i utvecklingen av initiativ, för unga jordbrukare som tillhandahåller tillgängliga sociala tjänster och omsorgstjänster på landsbygden.	Fjärde kvartalet 2026
Kolinlagrande markanvändning, koldioxidmarknader och koldioxidresiliens	EU:s förordning om certifiering av kolupptag och kolinlagrande markanvändning gör det möjligt för jordbrukare, skogsbrukare och markförvaltare att på frivillig basis ansluta sig till koldioxidmarknader som ger dem ytterligare ett inkomstflöde, vilket stärker jordbruksföretagens konkurrenskraft och resiliens.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Frivilliga åtgärder på medlemsstatsnivå		Frivilligt
Lokalt mervärde i livsmedelssystemen	Stödja lokala och regionala livsmedelsstrategier och livsmedelsrelaterade innovationsstrategier, främja direktförsäljning genom lokala marknader och gårdsförsäljning, förbättra förbindelserna mellan stad och landsbygd, hjälpa unga och nya jordbrukare att få tillgång till möjligheter och uppmuntra jordbruk, bearbetning och detaljhandel med förankring i lokalsamhället.	Från och med fjärde kvartalet 2025

E. Överlåtelse och pensionering

Pensionssystem och överlåtelseplanering är avgörande för att säkra generationsskiftet inom jordbruket. Det är mycket viktigt att äldre jordbrukare som vill gå i pension har möjlighet och medel att göra det med värdighet och ekonomisk trygghet. Många äldre jordbrukare i EU skjuter upp sin pensionering på grund av otillräckliga pensioner och brist på gångbara alternativ till jordbruksinkomster. Denna ekonomiska otrygghet leder ofta till att man är ovillig att överlåta mark eller att ta ett steg tillbaka från det aktiva arbetet, vilket minskar mobiliteten inom markägande och hindrar yngre jordbrukare från att etablera sig i sektorn.

Den gemensamma jordbrukspolitiken spelar ofta en social roll i detta sammanhang. För många äldre jordbrukare som saknar tillräckliga pensionsrättigheter är betalningarna från den gemensamma jordbrukspolitiken den enda inkomsten och fungerar som ett skyddsnät. Detta belyser behovet av kompletterande nationella åtgärder för att stärka det sociala skyddet och ge jordbrukare möjlighet till en tillräcklig pension.

Överlåtelseplanering är lika viktigt, men utgör fortfarande ett stort hinder. Utan rättsligt stöd och rådgivning kan överlåtelser av jordbruksföretag fördröjas eller hanteras på fel sätt, vilket leder till konflikter och osäkerhet. Att planera i tid är avgörande för jordbrukssektorns långsiktiga livskraft, samtidigt som det gör det möjligt för äldre generationer att dra sig tillbaka gradvis, fortsätta att delta om de så önskar och överlämna ansvaret på ett strukturerat sätt som tar hänsyn till deras roll och erfarenhet.

Genom den europeiska planeringsterminen kommer man att fortsätta att övervaka hur den nationella politiken för pensioner och socialt skydd bidrar till tillräckliga åldersinkomster och tillgång till socialt skydd för olika yrkesgrupper, däribland jordbrukare.

⁽⁴⁰⁾ Med grön omsorg (eller socialt hållbart jordbruk) avses användning av jordbruksverksamhet för att tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster, sociala tjänster eller utbildningstjänster för grupper i utsatta situationer, samtidigt som man diversifierar jordbruksverksamheten och bidrar till landsbygdsutvecklingen.

Exempel på pensionssystem som stöder generationsskifte

- **Tyskland** – Tysklands pensionsbank för jordbruket stöder jordbruksöverlåtelser genom att tillhandahålla pensionsinkomster och socialförsäkringar för pensionerade jordbrukare.
- **Frankrike** – Skräddarsydda pensionssystem ger liknande stöd och visar hur anpassat socialt skydd kan underlätta generationsskiftet inom jordbruket.

Framgångsrika system har vissa gemensamma egenskaper: De omfattar alla familjemedlemmar för att undvika luckor i bidragen. De erbjuder flexibla, inkomstbaserade eller schablonmässiga bidrag för att återspegla variationerna i jordbruksinkomsterna och baseras på offentliga subventioner, som med rätta betraktas som investeringar i rättvisa på landsbygden och livsmedelstrygghet. Tydliga rättsliga definitioner och rättvis behovsprövning säkerställer inkludering.

Slutligen är investeringar i tillräckliga och stabila pensionssystem för jordbrukare inte bara en fråga om social rättvisa, utan också en strategisk hävstång för att säkerställa generationsskifte, mobilitet inom markäggande och långsiktig hållbarhet för EU:s jordbruk.

Flaggskepsinitiativ

- **Koppla direktstöd till jordbrukarnas pensionsålder senast 2032 i enlighet med förslaget till den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027.** Jordbrukare i pensionsåldern som får pension kommer inte längre att ha rätt till direktstöd, vilket främjar generationsöverskridande överlåtelser.
- **Snabba överlåtelser, mobilitet inom markäggande och inkomstrygghet för jordbrukare som går i pension underlättas genom integrering av relevanta aspekter av generationsskifte i samband med överlåtelse i den europeiska planeringsterminen** och införande av reformer av pensioner, pensionering och överlåtelse av jordbruksföretag i de nationella politiska ramarna.

Åtgärder som föreslås i den gemensamma jordbrukspolitiken 2028–2034		Tidsplan
Stödja planering av överlåtelser av jordbruksföretag genom Akis	Tillhandahålla riktade utbildnings- och rådgivningstjänster genom Akis för att stödja en smidig och snabb överlåtelse av jordbruksföretag. Äldre jordbrukare bör få vägledning om juridisk, finansiell och arvsinriktad planering, medan unga jordbrukare utbildas i överlåtelseramar, driftskontinuitet och moderniseringsplaner. Underlätta gemensamma planeringsmöten mellan generationerna, med stöd av utbildade rådgivare eller medlare, för att utarbeta tydliga och realistiska övergångsplaner.	Den nya gemensamma jordbrukspolitiken – från och med 2028
Åtgärder som föreslås inom ramen för annan EU-politik		
Förbättra kunskapen om beskattning och överlåtelse av	Studie om hur arvs- och gåvoskattepolitiken påverkar överlåtelse av jordbruksföretag i medlemsstaterna, på grundval av uppgifter från det europeiska markobservatoriet. Identifiera skattemässiga och rättsliga hinder som försenar eller komplicerar överlåtelser, för att lägga grunden till reformer	Inleds fjärde kvartalet 2026

jordbruksföretag	som underlättar tidigare pensionering, smidigare överlåtelser och ett effektivare generationsskifte.	
Utbyte av bästa praxis	Underlätta övergången från jordbruksverksamhet till pension, koppla direktstöd till pensionsåldern, främja utbyte av bästa praxis om jordbrukarnas tillgång till sociala trygghetssystem genom en gemensam diskussion med medlemsstaterna.	Andra kvartalet 2026
Frivilliga åtgärder på medlemsstatsnivå		Frivilligt
Pensionssystem	Säkerställa tillräcklig tillgång till pensionssystem som ger tillräcklig trygghet vid pensionering för äldre jordbrukare och jordbruksarbetare.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Lagstiftning för att underlätta överlåtelse av jordbruksföretag	Anta lagstiftningsåtgärder på områden som beskattning, arv och marköverlåtelse, som gör det lättare att överföra jordbrukstillgångar från en generation till en annan.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Social trygghet och sociala tjänster	Säkerställa stabilitet, överbrygga klyftor mellan könen och stödja livsomställningar genom inkluderande social trygghet för jordbrukare, inbegripet kvinnor, pensionärer och personer med funktionsnedsättning och andra grupper i utsatta situationer, och tillgång till sociala tjänster av hög kvalitet till överkomliga priser, inbegripet långvarig vård och omsorg.	Från och med fjärde kvartalet 2025
Frivilliga åtgärder för berörda parter		Frivilligt
Samverkan om överlåtelse av jordbruksföretag mellan generationerna	Jordbrukarorganisationer, som företräder både äldre och yngre generationer, tillsammans med kooperativ, rådgivningstjänster och landsbygdsnätverk, för att tillsammans främja samarbete mellan generationerna och tillhandahålla utbildning om överlåtelse av jordbruksföretag, överlåtelseplanering och de rättsliga/finansiella aspekterna av överlämnandet.	Från och med fjärde kvartalet 2025

SLUTSATS

Strategin för generationsskifte inom jordbruket bygger på viktiga flaggskeppsinitiativ som stöds av en omfattande uppsättning initiativ som skulle kunna genomföras på sammanlänkade nivåer: Initiativ inom ramen för den nuvarande och framtida gemensamma jordbrukspolitiken, initiativ inom annan EU-politik, åtgärder som leds av medlemsstaterna, eftersom de är behöriga på viktiga områden som tillgång till mark, skattepolitik, utbildning och pensioner, och slutligen åtgärder av berörda parter. För att övervinna stora hinder krävs ett starkt nationellt och regionalt engagemang.

I denna strategi fastställs en tydlig väg för att stödja generationsskiftet inom det europeiska jordbruket genom att omsätta politiska ambitioner i konkreta åtgärder. Den bildar en ram som kopplar samman olika politikområden och förvaltningsnivåer för att ta itu med de hinder som unga människor möter och främja rättvisa villkor för äldre jordbrukare som lämnar sektorn, bland annat genom tillräckliga pensionssystem. Den inför också en ny plattform för kvinnor

inom jordbruket för att främja lika möjligheter och nätverksbyggande. Särskild uppmärksamhet ägnas jordbrukare under 40 år, som har störst svårigheter att få tillgång till finansiering och lån, samtidigt som man erkänner den viktiga roll som nya jordbrukare i alla åldrar spelar när det gäller att upprätthålla EU:s livsmedelssystem, landsbygdens livskraft och miljöarvet.

Kommissionen har föreslagit att alla medlemsstater ska införa egna strategier för generationsskifte inom jordbruket senast 2028 som en del av sina nationella och regionala partnerskapsplaner, på ett sätt som kombinerar åtgärder inom EU:s jordbrukspolitik, nationell landsbygdspolitik samt finanspolitiska och sociala ramar. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att skräddarsy åtgärderna efter sina specifika behov med tanke på de olika jordbrukssystemen, överlåtelse- och skattelagarna och landsbygdsförhållandena i Europa.

För att uppnå strategins mål krävs ett **nära samarbete mellan nationella och regionala myndigheter och jordbrukare i alla generationer, med stöd av politiskt ledarskap, särskild finansiering och långsiktigt engagemang från alla aktörer.** Dessa faktorer är avgörande för att utforma effektiva, kontextspecifika interventioner och frigöra nästa generations potential.

Kommunikation, marknadsföring och stöd till diversifiering av jordbruksföretag kompletterar dessa ansträngningar och kommer att göra jordbruket mer synligt som en attraktivt, meningsfullt och hållbart yrke, samtidigt som man betonar generationsskiftets bredare sociala betydelse för framtiden för Europas livsmedelssystem och landsbygdssamhällen.

Sammantaget utgör dessa åtgärder grunden för ett varaktigt generationsskifte inom det europeiska jordbruket.

För att återspegla denna ambition och med stöd av förslaget om den gemensamma jordbrukspolitiken 2028–2034 fastställs i strategin ett **ambitiöst mål om att senast 2040 öka den nuvarande andelen på 12 % unga jordbrukare i EU till 24 % unga och nya jordbrukare.** Detta är i linje med kommissionens rekommendation om **att avsätta minst 6 % av jordbruksutgifterna till generationsskifte,** vilket är särskilt viktigt för medlemsstater som släpar efter på detta område.

Kommissionen kommer att fortsätta sitt samarbete med unga jordbrukare och planerar att utvärdera framstegen under de ungdomspolitiska dialogerna, särskilt dialogen under våren 2029, som är det sista året i det nuvarande kollegiets mandatperiod.